

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 14CoP/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823200318
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Nemravová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:3823200318.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Nemravovej, členov senátu JUDr. Róberta Bebčáka a JUDr. Miroslavy Korbašovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa, t.č. plnoleté dieťa: F. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpené do dovŕšenia plnoletosti kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, dieťa rodičov: matka W. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. M. B. XXX/XX, A. a otec N. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. XXX/XX, G., v konaní o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 8P/4/2023-45 zo dňa 09. marca 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 8P/4/2023-45 zo dňa 09. marca 2023 v napadnutých výrokoch II., III. a výroku V. p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej aj len „okresný súd“) napadnutým rozsudkom výrokom I. určil, že maloletý sa zveruje do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach; výrokom II. určil otcovi maloletého povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 190 Eur mesačne, vždy do 20. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky počnúc dňom 01.01.2023; výrokom III. povolil otcovi splácať zameškané výživné za obdobie od 01.01.2023 do 09.03.2023 vo výške 424 Eur na maloletého v pravidelných mesačných splátkach po 20 Eur vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa, a to spolu s bežným výživným, až do úplného zaplatenia, pod hrozbou straty výhody splátok pri omeškaní sa čo i len s jednou splátkou počnúc právoplatnosťou tohto rozhodnutia; výrokom IV. určil, že styk otca s maloletým dieťaťom sa neupravuje; výrokom V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Na základe vykonaného dokazovania citujúc § 62 ods. 1 - 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) súd prvej inštancie považoval vykonaným dokazovaním za preukázané, že matka má vytvorené vhodné podmienky pre výchovu maloletého, matka je tá, ktorá aktuálne aj zabezpečuje celodennú starostlivosť o maloletého. Z toho dôvodu súd prvej inštancie považoval za vhodné a dôvodné zveriť maloletého do jej osobnej starostlivosti. Nakoľko v konaní nebolo sporné, že matka nebráni otcovi v stretávaní sa s maloletým, ten už vie v danej otázke vyjadriť svoj názor a osobný postoj, súd prvej inštancie styk otca s maloletým neupravoval. Vo vzťahu k vyživovacej povinnosti súd prvej inštancie konštatoval, že určenie výživného vo výške 190 Eur tak, ako to požadovala matka, je výživným primeraným. V prvom rade zvažoval záujmy a nevyhnutné potreby maloletého s ohľadom na jeho vek s tým, že maloletý bude o pár mesiacov plnoletým, čo je nevyhnutné zohľadniť aj do výšky vyživovacej povinnosti otca. Maloletý navštevuje 3. ročník hotelovej akadémie,

príčom jeho mesačné výdavky sú 46 Eur stravné v škole, strava v domácnosti 200 Eur, náklady na cestovné 60 Eur, drogéria 15 Eur, lieky na alergiu 20 Eur, vreckové 20 Eur. Maloletý tancuje v tanečnej skupine Breakfans. Matka rozráta aj mesačné náklady na domácnosť, ktorú tvoria tri osoby a ktoré celkovo predstavujú sumu 380 Eur. Zdravotný stav maloletého sa podľa tvrdení matky zhoršil, aktuálne si sám vyžiadal návštevu psychológa. Matka je zamestnaná s priemerným čistým príjmom okolo 720 Eur mesačne. Súd prvej inštancie vo vzťahu k príjmom otca mal za preukázané, že otec pred nástupom do väzby a predtým ako bolo evidovaný ako uchádzač o zamestnanie pracoval ako baník a neskôr v spoločnosti Gewis. Má dosiahnuté stredné odborné vzdelanie, v odbore lesníctvo. Pokiaľ aktuálne je otec väzobne stíhaný, danú situáciu mohol ovplyvniť svojim správaním, resp. k danej situácii došlo v dôsledku jeho správania, pričom takáto skutočnosť nemôže byť na ujmu potrieb a záujmov jeho maloletého syna. Mesačné výdavky maloletého súd prvej inštancie ustálil na sume cca 400 Eur a preukázateľne je v schopnostiach a možnostiach otca dosahovať príjem tak, aby boli pokryté výdavky maloletého aspoň v minimálnej miere, pričom za primeranú považoval sumu 190 Eur mesačne. Vo vzťahu k zameškanému výživnému súd prvej inštancie konštatoval, že nakoľko matka požadovala výživné späť od podania návrhu a bolo jej súdom v danej časti vyhovieť, je otec povinný doplatiť výživné za obdobie od 01.01.2023 do 09.03.2023 v celkovej výške 424 Eur, ktoré mu súd prvej inštancie umožnil splácať v splátkach. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec. Uviedol, že jeho momentálna situácia mu neumožňuje platiť stanovenú výšku výživného, nakoľko je vo výkone väzby. Poukázal na fakt, že po návrate z výkonu trestu bude bez trvalého pobytu a bude donútený nasťahovať sa k svojim rodičom do dvojizbového bytu. Nikdy sa nevyhýbal pracovným ponukám, vždy prijal takú prácu, ktorú mu umožňoval vykonávať jeho zdravotný stav a odborná spôsobilosť, preto nie je podľa jeho názoru pravdou, že si túto finančnú situáciu privodil sám a vedome. Chce a bude sa podieľať na vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu tak, ako mu určí súd. Výšku vyživovacej povinnosti ponechal na uvážení súdu.

4. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že stanovenú výšku vyživovacej povinnosti považuje za primeranú veku, odôvodneným potrebám a v záujme maloletého. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku potvrdiť.

5. Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutom výroku potvrdil. S otcom maloletého žila v spoločnej domácnosti do 30.12.2022. V uvedený deň sa otec maloletému vyhrážal zabitím so zbraňou v ruke a bola to ona, ktorá zavolała políciu. V dôsledku tohto konania bol otec vzatý do väzby. Už pred uvedeným incidentom otec vo zvýšenej miere požíval alkohol, najviac však počas posledného roka spoluzitia v jednej domácnosti. O jeho majetkových pomeroch nemá žiadnu vedomosť. Aj v čase, keď žili v spoločnej domácnosti, hospodárili samostatne. Do januára 2021 otec pracoval v Hornonitrianskych baniach Prievidza a.s., kde mu po skončení pracovného pomeru bolo vyplatené odstupné. Už v tom čase otec nemal záujem nájsť si žiadnu prácu, žiadna nebola pre neho dosť vhodná a dobrá. Podľa jej vedomostí otec svoje náklady uhrádzal z úspor, z odstupného a z podpory v nezamestnanosti. Až po vyše roku sa zamestnal vo firme Gewis, kde odpracoval 3 mesiace. Myslí si, že tento pracovný pomer bol ukončený z dôvodu požívania alkoholu otcom. Odvtedy bol nezamestnaný a prácu si nehľadal. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď dospel k záveru, že situáciu, v ktorej sa otec nachádza si zavinil sám, výlučne svojím správaním, pričom táto skutočnosť nemôže byť na ujmu potrieb a záujmu maloletého. Ku dňu jej vyjadrenia sa už otec vo väzbe nenachádzal, žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou a nič mu nebráni sa zamestnať. Má ukončené stredné odborné vzdelanie v odbore lesníctvo, je manuálne zručný, vie vykonávať takmer všetky práce v stavebníctve, je schopný vykonávať rôzne pomocné práce alebo pracovať ako brigádnik. Vzhľadom na aktuálnu situáciu na trhu práce nemôže mať žiaden problém si prácu nájsť. Poukázala na to, že maloletý je študentom 3. ročníka hotelovej akadémie, štúdium je päťročné, a teda v školskom roku 2024/2025 bude končiť štúdium, čím bude schopný sám sa živiť, keďže nie je predpoklad, že by v štúdiu pokračoval na vysokej škole. Okresným súdom určená vyživovacia povinnosť bude otcovi trvať približne dva roky, v žiadnom prípade ju nemožno považovať pre neho za neprimeranú finančnú záťaž. Poukázala na to, že otec výživné vo výške 190 Eur za mesiac apríl 2023 uhradil a zároveň uhradil aj splátku zameškaného výživného v sume 20 Eur.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP), po zistení, že odvolanie podal oprávnený účastník konania (§ 7 CMP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP v spojení s §

2 ods. 1 CMP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 65 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch podľa § 387 ods. 1 CSP, keďže dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení zákona o rodine, správne a zákonne rozhodol o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k (v tom čase) maloletému dieťaťu, v odôvodnení sa vysporiadal s podstatnými okolnosťami prejednávaneho prípadu a s jeho závermi sa v tejto časti odvolací súd v celom rozsahu stotožnil a poukazuje na ne cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 CSP, tak ako sú uvedené v písomnom vyhotovení rozsudku súdu prvej inštancie.

7. Predmetom konania na súde prvej inštancie bola úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Súd prvej inštancie maloletého zveril do osobnej starostlivosti matky, matke určil právo maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach a určil vyživovaciu povinnosť otca k maloletému dieťaťu. Styk otca s maloletým neupravil.

8. Predmetom odvolacieho konania bol primárne výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola otcovi uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa ako i závislý výrok o zameškanom výživnom otca na maloleté dieťa. Nakoľko v časti, ktorým okresný súd upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, s výnimkou vyživovacej povinnosti otca a určení výšky zameškaného výživného, odvolanie podané nebolo, rozsudok v týchto častiach nadobudol právoplatnosť.

9. Odvolací súd vyhodnotil odvolanie otca voči výroku rozsudku, ktorým súd prvej inštancie určil výšku jeho vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu ako nedôvodné. K tomuto zhŕňajúcemu záveru odvolací súd uvádza nasledovné:

10. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (§ 62 ods. 1 zákona o rodine); vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich primárnou povinnosťou a z tohto dôvodu má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov; výživou dieťaťa sa rozumie uspokojovanie všetkých životných potrieb pre jeho všestranný telesný a duševný vývoj, teda nielen zabezpečovanie odôvodnených hmotných potrieb dieťaťa (napr. jedlo, oblečenie, obuv), ale aj potrieb, ktoré sú dôležité pre jeho výchovu a všestranný vývoj (napr. vzdelávanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a podobne). Pri určení konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného (§ 75 ods. 1 zákona o rodine) ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov (§ 62 ods. 2 prvá veta zákona o rodine). Schopnosti a možnosti rodičov súd zohľadňuje podľa všetkých relevantných hľadísk, najmä z hľadiska ich veku, zdravotného stavu, dosiahnutej kvalifikácie, možností ich uplatnenia a podobne; podľa súdnej praxe, pri rozhodovaní o určení výživného na maloleté dieťa je povinný prihliadnuť na celkové majetkové pomery povinného a tzv. potencialitu príjmov, t.j. k jeho zjavne nevyužitým schopnostiam. Pri určení výšky výživného je rozhodujúci príjem, ktorý rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity; v zmysle § 62 ods. 5 zákona o rodine je rodič povinný plne rešpektovať svoju vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené a s využitím svojich subjektívnych vlastností a pracovných príležitostí si organizovať svoje pracovné aktivity tak, aby mal reálnu možnosť si riadne plniť svoju vyživovaciu povinnosť (obdobne i rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/165/2017 zo dňa 27.11.2018). Pri posudzovaní potenciality príjmov musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné okolnosti, ktoré sa v konaní preukážu; zákon o rodine výslovne zakotvuje povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1 zákona o rodine) a pokiaľ sa rodič vzdá príjmu, z ktorého by vedel zabezpečiť výživu pre svoje dieťa bez vážneho dôvodu, je povinnosťou súdu jeho príjem posudzovať z jeho potenciálnych možností. Potenciálny príjem nie je ten, ktorý povinný fakticky zarobí, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. Odvolací súd poukazuje na to, že uplatnenie princípu potenciality príjmov je namieste aj v prípade úmyselného protiprávneho konania povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019).

11. Nakoľko súd prvej inštancie zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matky, správne rozhodoval o vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu zo strany otca. Vyživovacia povinnosť rodičov k maloletému v čase rozhodovania súdom prvej inštancie trvala a aj po nadobudnutí plnoletosti maloletým

stále trvá, pretože tento nie je schopný sám sa živiť. Odvolací súd uvádza, že otec v podanom odvolaní namietol napadnutý výrok o výživnom vyjadril len stručne, aj to len v tom zmysle, že situácia, v akej sa v čase odvolania nachádzal, mu neumožňuje platiť súdom určenú vyživovaciu povinnosť, nakoľko je vo väzbe a po prepustení bude nútený presťahovať sa do 2 izbového bytu k svojim rodičom. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie, pri rozhodovaní o rozsahu vyživovacej povinnosti otca, dôvodne zohľadnil potencialitu príjmu na jeho strane, keďže otec sa spáchaním úmyselnej trestnej činnosti vzdal možnosti pracovať a dosahovať vyššie príjmy a takýto prístup otca, k zabezpečeniu si relevantného príjmu a od neho sa odvíjajúceho plnenia vyživovacej povinnosti, nemôže požívať súdnu ochranu. Sám otec vo svojom odvolaní poukázal na skutočnosť, že sa nikdy nevyhýbal práci, vždy prijal prácu primeranú svojmu zdravotnému stavu a odbornosti, z čoho jednoznačne vyplýva, že obmedzenie príjmu otca súvisí len s obmedzením jeho osobnej slobody v dôsledku jeho protiprávneho konania. Otec výšku vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa určenú súdom prvej inštancie osobitne nenamietal; odvolací súd sa potom stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého bolo potrebné za pravidelné mesačné výdavky maloletého považovať sumu približne 400 Eur. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie výživné vypočítaval len zo základných výdavkov na maloleté dieťa, ktorými boli výdavky na stravu, dopravu, lieky, drogériu a bývanie. Odvolacie námietky otca, teda podľa odvolacieho súdu neobstoja, keďže z jeho strany neboli predložené žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať výživným ako ho určil súd prvej inštancie a odvolací súd zároveň dodáva, že pri určenej výške vyživovacej povinnosti otca v sume 190 Eur mesačne, to bude matka, ktorá sa bude svojím príjmom (okolo 720 Eur mesačne) podieľať vo väčšej miere na nákladoch aktuálne už plnoletého dieťaťa.

12. Rovnako aj dlh na výživnom za obdobie od 01.01.2023 do 09.03.2023 v sume 424 Eur súd prvej inštancie určil podľa odvolacieho súdu správne a správne umožnil otcovi vzhľadom na jeho výšku jeho splatenie v splátkach po 20 Eur mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok.

13. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku a na tento nadväzujúci výrok o zameškanom výživnom a súvisiaci výrok o trovách konania potvrdil ako vecne správne rozhodnutie cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP a v podrobnostiach naň opäť i na tomto mieste odkazuje.

14. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

15. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.